

Kuczyński, Antoni

"Izwiestija Instituta nasledija Bronisława Piłsudskiego", z. 2, 3, 1999 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 45/1, 168-169

2000

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

przykłady luminarzy życia naukowego, rekrutujących się z dołów społecznych, którzy pojawiali się za sprawą opieki akademików nad młodzieżą najzdolniejszą i poszukiwania talentów wśród różnych warstw społecznych. Wreszcie dokumentuje w sposób rzetelny pojawianie się nowych szkół w różnych ośrodkach.

Antoni Krawczyk
(Lublin)

Przegląd czasopism

„Izwiestija Instytutu nasledija Bronisława Piłsudskiego” 1999 z. 2 s. 152; 1999 z. 3 s. 238.

Już pierwszy numer tego czasopisma, wydawanego przez Instytut Dziedzictwa Naukowego Bronisława Piłsudskiego w Južno-Sachalińsku zapowiadał ważne wydarzenie edytorskie i naukowe. Tę zapowiedź potwierdza dalsza działalność zespołu redakcyjnego, staraniem którego ukazał się kolejny numer pisma. Zeszyt ten w całości poświęcony jest kolekcji zabytków archeologicznych i etnograficznych będącej w posiadaniu Przymorskiego Państwowego Zespolonego Muzeum im. W.K. Arseniewa we Władywostoku. Zawiera on bowiem opracowanie autorstwa Wiery W. Kobko *Katalog kolekcji B.O. Piłsudskiego w Primorskom Gosudarstwiennom Obedinennom Muzieje im. W.K. Arseniewa*, przy czym w większości jest to fotograficzna prezentacja tej kolekcji, na którą składają się dwa kamienne topory datowane na I tysiąclecie naszej ery, należące do tzw. kultury ochockiej. Ich pochodzenie (odkrycie) wiąże się z prowadzeniem prac budowlanych we wsi Mauka na terenie południowego Sachalinu w 1902 r. Opis tych zabytków nie wyjaśnia w jakich okolicznościach B. Piłsudski wszedł w ich posiadanie! Zasadniczą część kolekcji stanowią zabytki o charakterze etnograficznym, przy czym opracowany katalog zawiera zagadnienia: gospodarka, zajęcia domowe, środki transportu, pomieszczenia mieszkalne i gospodarcze, pożywienie, przedmioty gospodarstwa domowego, palenie tytoniu, odzież, ozdoby, wychowanie, tradycyjna medycyna, instrumenty muzyczne, kultury i wierzenia. W takim ujęciu przedstawione one zostały w odniesieniu do czterech grup etnicznych, tj. Ajnów, Niwchów, Nanajców i Oroczonów. Łącznie kolekcja ta liczy 346 zabytków, zaprezentowanych na fotografiach w części katalogu noszącej tytuł: *Kolekcji B.O. Piłsudskiego po etnografii narodów Sachalina i niżnego Amura* (s. 12–124). Pod każdym ze zdjęć jest podany krótki opis zabytku, data jego pozyskania, krótka nazwa i opis, wymiary. Ten ilustracyjny katalog poprzedza krótki wstęp, w którym przedstawiono

historię muzeum im. W.K. Arseniewa we Władywostoku i początki jego etnograficznej kolekcji. Wspomniano, że już w 1899 r. pozyskało ono pierwsze egzemplarze zabytków tego rodzaju od B. Piłsudskiego, naonczas zesłańca, przebywającego na Dalekim Wschodzie (Sachalin, Władywostok). Pod koniec wieku XIX zbiory te wchodziły do zespołu muzealnego istniejącego przy Towarzystwie Badania Kraju Amurskiego. Autorka wspomina też o tym, że około 200 przedmiotów z etnograficznej kolekcji dotyczącej Niwchów, zgromadzonej przez B. Piłsudskiego prezentowano na Międzynarodowej Wystawie w Paryżu (1900), po zakończeniu której zostały one sprzedane. Wstęp do katalogu zawiera także wiele innych ciekawych informacji związanych z tą kolekcją, które w pewnym stopniu pokrywają się z tekstem publikowanym przed laty na łamach czasopisma etnograficznego „Lud” 1991 z. 71 s. 127–141, autorstwa W. Prokofiewa i W. Kobko. Prezentowany zbiór jest zaledwie częścią bogatej kolekcji zgromadzonej przez B. Piłsudskiego, z czasem uległa ona rozproszeniu i znajduje się w innych placówkach muzealnych Rosji. Katalog dopełniają 3 załączniki będące spisem przedmiotów przekazanych przez B. Piłsudskiego Towarzystwu Badania Kraju Amurskiego w roku 1899, 1903, 1904 i 1905 dotyczących katalogu kulturowego Ajnów, Nanajców i Niwchów. Katalog sporządzony został z dużą starannością dokumentacyjną, mimo to zabrakło w nim informacji, że część tej kolekcji prezentowana była w Polsce w roku 1991 na wystawie zorganizowanej przez Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie.

Antoni Kuczyński
(Wrocław)

Noty recenzyjne

L[eonid] V[asil’evič] A l e k s e e v , W[katerina] V[ladimirovna] K a l e s n i k : *Iwan Nikolaevič Gorozankin (1848–1904)*, Moskva 1998 Nauka, 208 s. Rossijska Akademija Nauk. Seriya: Naučno-Biografičeskaja Literatura.

Książka jest poświęcona życiu i pracy naukowej wybitnego rosyjskiego botanika końca XIX w., profesora Uniwersytetu Moskiewskiego – Ivana Nikolaeviča Gorozankina. W książce, oprócz biografii Gorozankina, omówiono także jego ważniejsze prace oraz zasługi tego uczonego jako twórcy znanej szkoły botaników, która dała nauce rosyjskiej takich wybitnych uczonych, jak: V.M. Arnoldi, A.P. Artari, V.I. Beljaev, M.I. Golenkin, L.M. Krečetovič, L.I. Kursanov, K.I. Mejer,